

KÜÇÜK
BİR
AYRINTI

ADANIA SHIBLI

ÇEVİRİ: MEHMET HAKKI SUÇIN

ROMAN

ADANIA SHIBLI
KÜÇÜK BİR
AYRINTI

Can Çağdaş

Küçük Bir Ayrıntı, Adania Shibli

Arapça aslından çeviren: Mehmet Hakkı Suçın

Tafşil Sânavî/Minor Detail

İlk (bu çeviride kaynak alınan) baskı: 2017, دار الـأدب

© 2017, Adania Shibli

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin İngilizcedeki ilk baskısı Birleşik Krallık'ta Fitzcarraldo Editions tarafından yayımlanmış, Türkçe yayın hakları Rogers, Coleridge and White Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım Eylül 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alban

Editör: Su Akaydın

Düzeltili: Melis Ofas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5255-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750752551

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ADANIA SHIBLI
KÜÇÜK BİR
AYRINTI

ROMAN

Arapça aslından çeviren
Mehmet Hakkı Suçin

♥can

ADANIA SHIBLI, 1974 yılında Filistin'in Celile şehrinde doğdu. Gazetecilik ve iletişim alanında lisans ve eğitimini Kudüs İbrani Üniversitesi'nde, doktorasını University of East London'da tamamladı. İki defa Abdulmuhsin el-Kattan "genç yazar" ödülü aldı. Yayımlanmış kurgusal eserleri şunlardır: *Mesâs* (Dokunuş, 2001), *Kullunâ ba'îd bizât el-Kadr ani'l-Hubb* (Hepimiz Aşktan Aynı Mesafede Uzağız, 2004), *Keep Your Eye on the Wall* (Duvara Göz Kulak Ol, 2013), *Küçük Bir Ayrıntı* (2017). Kurgusal olmayan eserleri arasında *Dispositions* ve *A Journey of Ideas Across: In Dialog with Edward Said* yer almaktadır. 2001 ve 2003 yıllarında el-Kattân Genç Yazar Ödülü'nü aldı. *Küçük Bir Ayrıntı*, 2020 National Book Award Translated Literature ve Booker International ödüllерinin kısa listesine girdi. Adania Shibli, Filistin'in Birzeyt Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim üyesi olarak çalışıyor. Berlin'de yaşıyor.

MEHMET HAKKI SUÇİN, Arap Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi ve çevirmendir. Ankara Üniversitesi Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan mezun oldu. Manchester Üniversitesi'nde misafir akademisyen olarak çalıştı. Arabic Booker Ödülü'ne jüri üyesi seçildi (2014). Yurtiçinde ve dışında yazılı ve sözlü çeviri atölyelerini yönetti. Arap edebiyatı, çeviribilim ve yabancılara Arapça öğretimi alanlarında çalışmalarını sürdürüyor. Halen Gazi Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. Bazı çevirileri: *Yedi Askı Şiirleri (Muallakalar)*, İbn Hazm'dan

Güvercin Gerdanlığı; Halil Cibran'dan Ermiş; Adonis'ten İşte Budur Benim Adım, Belli Belirsiz Şeyler Anısına, Maddenin Haritalarında İlerleyen Şehvet; Mahmud Derviş'ten Badem Çiçekleri Gibi yahut Daha Ötesi, Atı Neden Yalnız Bıraktın?, Bu Şiirin Bitmesini İstemiyorum, Mural; Nizar Kabbani'den Aşkın Kitabı; Muhammed Bennis'ten Aşkın Kitabı; Nuri el-Cerrah'tan Midilli'ye Açılan Tekne; Melek Mustafa'dan İçimden Göçenler; Hulûd el-Mualla'dan Gülün Gölgesi Yok; Ahmed Şehavi'den Benim Adıma Bir Gökyüzü; Yahya Hakkı'dan Umm Haşim'in Lambası; ayrıca Kur'an çeviri denemesi Şiir Şiir Ayetler: Amme Cüzü Çevirisi. Bazı telif eserleri: Öteki Dilde Var Olmak, Dünden Bugüne Arapça Çevirinin Serüveni, Arapça-Türkçe Haber Çevirisi, Aktif Arapça.

Serabın dışında hareket eden hiçbir şey yoktu. Uçsuz bucaksız çorak alanlar serabın ağırlığı altında usulca titreyerek göğe doğru yükselirken ikindinin keskin güneşi soluk sarı kum tepelerinin resmettiği çizgileri yavaşça siliyordu. Bu tepelerde fark edilebilen tek ayrıntı, eğim ve sapaklarda amaçsızca kıvrılan, kuru aptesbozan otlarıyla, tepeleri benek benek kaplayan taşların ince gölgelerinin nüfuz ettiği gevşek sınırlardı. Ağustos sıcağının üstüne çömeldiği kurak Nakab çölünün muazzam uzanışı sayılmazsa herhangi bir var oluştan dahi söz edilemezdi.

Ortalıktaki tek hayat belirtisi, giderek uzaklaşan havlamalar ve kampı kurmakla meşgul askerlerin bağrış çağrışlarıydı. Kulağına bu sesler çalınırken üzerinde durduğu tepeden dürbünle önüne serilmiş manzaraya bakıyordu. Parlayan ışık, gözlerini rahatsız etse de kumlarda ve kum kanyonlarında uzanan patikaları acele etmeden, bazen birinde daha çok oyalanarak takip etti. Sonra dürbünü gözlerinden uzaklaştırdı, terini silip dürbünü kılıfına yerleştirdi, ağır ve kesif ikindi havasında kampa yollandı.

Askerler kampa vardıklarında iki sağlam barakanın yanında duvarları yarı yıkık bir baraka daha olduğunu

gördüler. Savaşın başında maruz kaldığı yoğun bombardımanın ardından sağlam kalan şeyler sadece bunlardı. Fakat şimdi, bu iki barakanın yanında biri komuta merkezi, diğeri askerî gazino olarak kullanılacak iki de çadır vardı. Asker koğuşu olacak diğ er üç çadır için çakılan kazık ve sırik sesleri boşluğu çınlatıyordu. Kampa ulaştığında başçavuş rütbeli yaveri onu karşılamak için hemen yerinden fırladı. Bütün taşların ve molozların mıntıkadan temizlendiğini, şu anda bir grup askerin hendekleri doldurmakta olduğunu haber verdi. Karanlık basmadan her şeyin bitmesi gerektiğini söyleyerek tümen çavuşlarının, takımdaki bazı onbaşı ve kıdemli erlerin toplantı için hemen komuta çadırına gelmeleri talimatını verdi.

* * *

İkindinin gün ışığı çadırın girişini dolduruyor, içerilere taşp kumlara seriliyor, askerlerin zeminde bıraktığı izleri açık ediyordu. Konuşmaya kendisi başladı. Burada buldukları süre içerisinde temel görevlerinin Mısır'la güney sınırını çizmek, sınır sızmalarını önlemek ve Negev¹ Çölü'nün güneybatı kısmını taramak suretiyle bölgeyi geriye kalan Araplardan tamamen temizlemek olduğunu söyledi. Hava Kuvvetleri kaynaklarının bildirdiğine göre sınırda bazı hareketlenmeler ve sızmalar vardı. Bölgeyi keşfetmek ve daha yakından tanımak için etrafta günlük devriye turları gerçekleştirmek gerecekti. Operasyon biraz zaman alsa da Negev'in bu bölgesi tamamen güvenlik altına alınana kadar burada konuşlanacaklardı. Ayrıca çöl koşullarında savaş teknikleri ve çöle uyum eğitimi almak için bütün askerler günlük eğitim ve tatbikatlara katılacaklardı.

1. (İbr.) Nakab Çölü. (Ç.N.)

Konuşmasını dinleyenler, önlerine serilmiş harita üzerindeki el hareketlerini takip ediyorlardı. Haritada kamp yeri, kül rengi büyük bir üçgen içinde zar zor seçilebilen küçük bir nokta gibi görünüyordu. Söylenenlere kimse yorum yapmayınca bir süre sessizlik oldu. Başını haritadan kaldırdı ve bakışlarını ter dökmekte olan ve çadırın girişinden süzülen ışığın etkisiyle yüzleri parıldayan kıdemli askerlerin abus suratlarına çevirdi. Bir süre sustuktan sonra konuşmasına devam etti. Başta takıma yeni katılanlar olmak üzere tüm askerleri üniforma ve teçhizat konusunda dikkatli olmaları için uyardı; onlarla yakından ilgilenmelerini, üniforma veya mühimmatlarında bir eksik olursa derhal kendisine bildirmelerini emretti. Kişisel hijyen ve günlük sakal tıraşının önemini askerlere hatırlatmalarını istedi. Toplantıyı kapatmadan önce şoföre, bir çavuş ve iki onbaşıya seslenerek çıkacakları ilk keşif devriyesi için hazır olmalarını söyledi.

Devriyeye çıkmadan önce lojman olarak seçtiği barakaya saptı, barakanın girişine istif ettiği eşyalarını odanın köşesine taşıdı. Sonra teneke bidonu, eşyaların arasından öteye taşıyıp bidondan küçük bir leğene su döktü. Çuvalı andıran kumaş çantadan bir havlu çıkardı ve havluyu leğenin suyuna batırıp yüzündeki teri sildi, sonra yeniden sudan geçirdi. Gömleğinin düğmelerini çözüp çıkardı, ıslak havluyla koltukaltlarını sildi. Yeniden gömleğini giyip düğmeledikten sonra havluyu iyice yıkayıp duvara çakılmış bir çiviye astı. Leğendeki kirli suyu barakanın dışındaki kumlara döktü. Tekrar odaya döndü ve leğeni bir köşede duran eşyalarının yanına koyup çıktı.

Şoför direksiyon koltuğunda oturuyor, devriyeye katılma talimatı alan askerler de aracın etrafında ayakta bekliyorlardı. Araca yaklaştığında bekleyen askerler arkaya bindiler, kendisi de şoförün yanındaki ön koltuğa

yöneldi. Şoför, koltuğunu ayarladıktan sonra kontak anahtarını çevirdi ve boşluğa büyük bir homurtu yayan motoru çalıştırdı.

Batıya doğru yola çıkıp her tarafa dağılmış soluk sarı tepeler arasında ilerlediler. Aracın tekerleklerinden yukarıya doğru savrulan ve arkadaki manzarayı tamamen kapatan yoğun kum bulutları onları izledi. Kumlar arkada oturan askerlere isabet ediyor ve gözlerini, ağızlarını kapatmalarına neden oluyordu. Farklı biçimler alan kum dalgaları, araç uzaklaşıp motor sesi büsbütün dağıldıktan sonra sakinleşiyordu. Ardından kumlar usul usul yeniden tepelere konuyor, tekerleklerin aracın ardında bıraktığı iki paralel hattın keskinliğini yumuşatıyordu.

Mısır'la olan ateşkes hattına yaklaşım sınır şeridini denetlediler. Herhangi bir sınır ihlali girişimi yoktu. Güneşin ufka iyice yaklaştığı, herkesin sıcaktan ve tozdan bunaldığı sırada şoföre kampa dönme talimatını verdi. Bölgede hareketlenmeler olduğuna dair raporlar olmasına rağmen devriye sırasında herhangi bir şeye rastlamadılar.

Doğu yönündeki göğün maviliği, birkaç yıldızın cılız ışığıyla karanlıkta dağılmaya yüz tutsa da karanlık çökmeden kampa vardılar. Kampta çalışmalar sürüyordu. Araçtan iner inmez, akşam yemeğinden önce her şeyin bitmesi gerektiğini duyurdu. Askerler birden canlandılar, silüetleri mekânın her tarafında daha kararlı ve hızlı hareket etmeye başladı.

Barakasına yöneldi, içerisi zifiri karanlıktı. Birkaç saniye öylece durdu ve içerideki karanlığın şiddetini biraz hafifletmek için dönüp kapıyı ardına kadar açtı. Duvara asılı havluyu aldı, kupkuruydu. Bu sefer teneke bidondan bir miktar suyu doğrudan havlunun üzerine dökerek ıslattı ve yüzündeki, ellerindeki teri tozu sildi. Öteberinin üzerine yeniden eğilerek eline bir fener

aldı, fenerin camını yukarı kaldırıp fitilini yakmadan masaya koydu, sonra barakadan ayrıldı. İçeride sadece birkaç dakika kalmasına rağmen şimdi gökyüzünde benek benek yıldızlar vardı. Karanlık, yıldızları öyle bir örtmüştü ki gece kampa ansızın inmiş gibi görünüyordu. Askerlerin silüetleri yeniden yavaşlamıştı ama lamba ışıklarının süzüldüğü lacivert gecenin içinde sesleri yükseliyordu.

Kamp tesisleri arasında dolaşarak hendek doldurma ve askerî eğitim mıntıklarının elverişli hale getirilmesi işlemleri başta olmak üzere yapılan her çalışmayı denetledi. Her şey tıkırında görünüyordu. Tek bir farkla ki halihazırda saat sekizi geçiyordu ve çoğunlukla askerler tam saat sekizde yemek için toplanıyorlardı. Çok geçmeden herkes ana çadıra yönelerek uzun yemek masalarının etrafında toplandı.

Akşam yemeğinin ardından, dolunayın ve koyu ufuk hattının üzerine saçılmış yıldız ışıklarının eşliğinde barakasına doğru yürüdü. Kendini uykuya hazırladıktan sonra fenerin fitilini söndürüp ranzasına uzandı. Yatak çarşafını kenara itti ve tamamen üstü açık yattı. Odanın sıcaklığı oldukça yoğun olsa da hemen uykuya daldı. Herkes için zor bir gündü. 9 Ağustos 1949.

* * *

Sol dizinde bir hareketle uyandı. Zifiri karanlık odanın şiddetli sıcağında gözlerini açtı. Terden sırlıslık olmuştu. Şortunun paçasının hemen altında bir yaratık yukarı doğru hareket edip durdu. Nöbet tutan askerlerin cılız hareketlerinin, çadırları tokatlayan rüzgârın, uzaktan gelen köpek havlamalarının ya da deve böğürtülerinin ara sıra kesintiye uğrattığı boşluğun vızıltısı duyuluyordu.

Küçük Bir Ayrıntı 1949 yazında, Filistinlilerin 700.000 kişinin sürülmesine sebep olan Nakba felaketinin yasını tuttuğu ve İsraililerin Bağımsızlık Savaşı'nı kutladığı dönemde başlıyor. İsrail askerleri bir grup bedeviyi Negev Çölü'nde öldürür ve aralarında bulunan Filistinli bir kızı esir alıp tecavüz ederler. Daha sonra da kızı katledip kuma gömerler. Senelerin ardından, günümüze yakın bir zamanda, Ramallah'ta genç bir kadın, tarihteki bu "küçük ayrıntı"nın peşine düşer ve takıntı derecesinde bu olayla uğraşmaya başlar.

Savaş, şiddet ve bellek üzerine tüyler ürpertici bir roman olan, Uluslararası Booker, Ulusal Kitap Ödülü gibi prestijli ödüllere aday gösterilen *Küçük Bir Ayrıntı*, Filistinlilerin mülksüzleştirilmesi ve işgal altındaki yaşam gibi konuları ustalıklarla ele alıyor.

"Adania Shibli, romanındaki kilit olayı –bedevi genç bir kadına tecavüz edilmesi ve katli–, İsraili bir psikopat ve otizm spektrumundaki Filistinli amatör bir dedektif gibi, tümüyle kendi dünyasına gömülmüş iki anlatıcı üzerinden aktararak büyük bir risk alıyor. Gelgelelim dolaylama yöntemi, romanın şok edici sonu sayesinde, hedefine ulaşıyor."

J. M. Coetzee

"*Küçük Bir Ayrıntı* olağanüstü bir sanat eseri; her daim şaşırtıcı ve sürükleyici. Ahlaki zekânın, siyasi tutkuların ve biçimsel ustalığın eşine az rastlanır bir örneği."

Pankaj Mishra

#savaş #tecrit #ötekileştirme #hissizleşme #kolektiftravma #çölhayatı
#işgalaltındakitopraklar

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5255-1

9 789750 752551